

قیمت کتب دانشگاهی در ۲ سال اخیر

۷۲ درصد افزایش یافته است و کمک آموزشی‌ها ۱۲۰ درصد

دانشگاهیان

پی‌دی‌اف خوان می‌شوند؟

محمدحسین سلطانی
خبرنگار گروه فرهنگ

فرض کنیم شما تازه کنکور داده‌اید و قرار است با انبوهی از کتاب‌های کمک‌درسی رهسپار میدان انقلاب شوید و با فروش کمک‌درسی‌ها کتاب‌های دانشگاهی‌تان را تهیه کنید. از قضا درست در همان زمانی که شما در حال خریدن کتاب دانشگاهی هستید، یک دانش‌آموز طبقه متوسطی، آن هم در آن سرکشور (مثلاً شما فرض را بگذارید اهل اصفهان است که دانش‌آموز طبقه متوسطی‌مان بی‌جاو مکان نباشد) قصد خرید کتاب‌های کمک‌درسی کرده. او با چه قیمتی کتاب می‌خرد و شما با چه قیمتی؟ حالا یک سؤال دیگر را شما و آن پسر بچه اصفهانی و طبقه متوسطی‌مان بخواهد در مهر ۱۴۰۲ دست به خرید کتاب بزند چطور؟ آن وقت قیمت کتاب چطور است؟ اگر شما مهر ۱۴۰۲ می‌خواستید میانگین قیمت یک کتاب کمک‌درسی و دانشگاهی را با هم مقایسه کنید، خیلی دو عدد با هم فاصله نداشتند. بنا بر آمار خانه کتاب، میانگین قیمت یک کتاب دانشگاهی (از رشته‌های مختلف) به عدد ۱۵۷ هزار و ۵۰۰ تومان در مهر ۱۴۰۲ می‌رسد و این رقم برای کتاب‌های کمک‌درسی حدود ۱۵ هزار تومان بیشتر است و به عدد ۱۷۲ هزار تومان می‌رسد. این رقم ۱۵۷ هزار تومان برای کتاب‌های دانشگاهی در مهر ۱۴۰۳ به ۲۱۸ هزار تومان می‌رسد و حدود ۶۱ هزار تومان افزایش پیدا کرده و میزان افزایش درصدی آن در یک سال به حدود ۳۹ درصد می‌رسد، عددی نزدیک به میانگین تورم سالانه در کشور. باین همه اوضاع درباره کتاب‌های کمک‌درسی به طور کل متفاوت است. مهر ۱۴۰۴ کمک‌درسی‌ها تورمی ۶۰ درصدی تجربه می‌کنند و میانگین قیمتشان به حدود ۲۷۶ هزار تومان می‌رسد. این یعنی کمک‌درسی‌ها بیست درصد بیشتر از کتاب‌های دانشگاهی افزایش قیمت تجربه می‌کنند. حالا اگر بخواهیم میزان افزایش قیمت کتاب‌های دانشگاهی و کمک‌درسی را از مهر ۱۴۰۲ تا مهر ۱۴۰۴ محاسبه کنیم، به چه میزان افزایشی می‌رسیم؟ برای رسیدن به تحلیل دقیق باید چند عدد را کنار هم بگذاریم.

۱۱۸ در برابر ۷۲ درصد

حدود یک ماه قبل و درست همان زمانی که زهران مددانی در آمریکا برنده انتخابات شد، رئیس‌سندیکای کاغذ در ایران با فرهیختگان گفت‌وگو کرد و گفت: «من مخالف گرفتن کاغذ پارانه‌ای توسط تولیدکنندگان کتاب‌های کمک‌درسی هستم.» حرف آقای رئیس، منطقاً درست به نظر می‌رسید. بخشی که خصوصی است و موازی با سیستم آموزشی کشور حرکت می‌کند، اصولاً نباید کاغذ دولتی دریافت کند. باین‌همه، اثر نشر‌های کتاب کمک‌درسی بنا بر گفته‌های رئیس سندیکای کاغذ، نه تنها کاغذ پارانه‌ای دریافت می‌کنند، بلکه ۴۰ درصد بیش از کتاب‌های دانشگاهی افزایش قیمت دارد. نکته عجیب ماجرا اینجاست که برخی کتاب‌های با قطع جیبی این تولیدکنندگان، از برخی کتاب‌های دانشگاهی با قطع رقعی و وزیری، گران‌تر است. این نشان می‌دهد، افزایش قیمت کمک‌درسی‌ها هیچ منطقی در دنبال نمی‌کند و با میانگین تورم کشور هم پیش نمی‌رود. بنا بر آمار و داده‌ها کتاب‌های کمک‌درسی از مهر ۱۴۰۲ تا امروز چیزی نزدیک به ۱۱۸ درصد افزایش قیمت داشته است و این درحالی‌ست که قیمت کتاب‌های دانشگاهی افزایشی ۷۲ درصدی داشته که البته همین مقدار هم باعث تغییرات جدی در چاپ و مصرف کتاب دانشگاهی شده است.

شکاف در شمارگان محسوس‌تر است

نمودار قیمتی شکاف بین کتاب‌های دانشگاهی و کمک‌درسی را تا حدودی شفاف می‌کند؛ اما وقتی دوربین را به سمت میانگین شمارگان بریم اوضاع و شکاف‌های بین این دودسته بیشتر می‌شود؛ شمارگان کتاب‌های دانشگاهی از مهر ۱۴۰۲ تا مهر ۱۴۰۴ حدود ۱۰۰ نسخه پایین آمده است و این یعنی جامعه دانشجوی کشور با وجود آنکه از نظر جمعیت روندی افزایشی داشته و بنا بر آمار معاون وزیر علوم و رئیس موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی از سال ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۳ حدود ۱۰۰ هزار نفر افزایش پیدا کرده است. باین‌همه روند خرید کتاب دانشگاهی بین دانشجویان به شکل واضح و ملموسی پایین آمده. درست در نقطه مقابل این عدد، در کتاب‌های کمک‌درسی رشد را تجربه کردند. مهر ۱۴۰۲ میانگین شمارگان این دست کتاب‌ها، روی عدد ۱۴۷۷ ایستاده و در مهر ۱۴۰۴، روی رقم ۱۶۸۲ می‌ایستد و این یعنی افزایش ۲۰۰ نسخه‌ای. این یعنی هر قدر هم که قیمت کاغذ و البته قیمت کتاب افزایش نجومی پیدا کرده، باز هم میزان شمارگان و چاپ پایین نیامده است.

سلام بر جزوه، درود بر پی‌دی‌اف

افزایش قیمت کتاب‌های دانشگاهی روی عدد ۷۲ درصد ایستاده است و خرج‌های تحصیل و زندگی در شهرهایی که دانشگاه‌ها در آن تجمع دارند، به شکل صعودی در حال افزایش است. در چنین وضعی، آخرین خرجی که یک دانشجوی خوابگاهی و یا حتی غیر خوابگاهی، در لیست مخارج خود قرار می‌دهد، کتاب باشد. در این شرایط، جانشین کتاب درسی، ناگهان، کتاب دیجیتال می‌شود و این موضوع از اساس بازار کتاب دانشگاهی و چرخه تولیدات علمی کشور را دچار تغییرات جدی می‌کند. یکی دیگر از بازتاب‌های خارج شدن کتاب‌های آموزشی از سبد مصرفی دانشجو را می‌توان در نمایشگاه کتاب چند سال اخیر دید؛ تقریباً در ۱۰ کتاب پرفروش چند سال اخیر نمایشگاه کتاب، بخش کم‌فروغ نمایشگاه را تشکیل می‌دهند و آمارها هم در بین ۱۰ کتاب پر تیراژ و پر مخاطب اثری از کتاب‌های دانشگاهی نشان نمی‌دهند. آمارهای مربوط به شمارگان نیز به شکل واضحی خبر می‌دهند که دانشجویان از اساس خریداری کتاب را از دستور کار خارج کرده‌اند و استفاده از پی‌دی‌اف پراشان منطقی‌تر به نظر می‌رسد. این وضعیت کتاب دانشگاهی را برای دانشجو بدل به کالای لوکس می‌کند. از طرف دیگر اگر شما دانشجویی باشید که به خریدن نسخه فیزیکی اهمیت می‌دهد، استفاده از نسخه دسته دوم یک کتاب با ۵۰ تا ۷۰ درصد کمتر قیمت برایتان صرفه اقتصادی بیشتری دارد. صرفه‌ای که به قیمت کند شدن چرخه نشر علمی و دانشگاهی کشور تمام می‌شود.

یک تصمیم قدری پیچیده!

اجازه بدهید دوباره همان فرض ابتدایی را طرح کنیم، شما یک تازه دانشجو هستید و می‌خواهید کتاب‌های کمک‌درسی را بفروشید. بنا بر نرخ انقلاب اگر خیلی کتاب‌ها را سیاه نکرده باشید به قیمت ۵۰ درصد کمتر، توان فروش کمک‌درسی‌ها را دارید. حالا یک سؤال، شما آن پول به دست آمده را (که بنا بر آمار همان قیمت خرید دو یا سه سال پیش است) در جیب مبارک می‌گذارید یا آن را دوباره خرج کتاب می‌کنید و برای دانشگاه مصرف می‌کنید؟ اگر سراغ همان مغازه نسبتاً نویی می‌روید که روی کاغذ کتاب‌هایش خاک نشسته، باید خدمتتان بگویم که بنا بر آمار- تعداد آدم‌های مثل شما در حال کاهش است.

با ثبت حدود ۷۷ کنسرت، در نیمه دوم آذرماه

این ماه به پرتراфик‌ترین فصل اجراهای پاپ در سال تبدیل شد

آذرِ شلوغ موسیقی پاپ

مریم فاضلی
خبرنگار گروه فرهنگ

بعد از هفته‌ای پر حاشیه که آلودگی شدید هوا برخی برنامه‌های فرهنگی را به تعطیلی کشاند، حالا مخاطبان موسیقی در انتظارند ببینند نیمه دوم آذرماه چه حال‌وهوایی خواهد داشت و چه تغییراتی در صحنه اجراها رقم می‌خورد. با سردتر شدن هوا، تقویم موسیقی کشور دوباره جان گرفته و سالن‌های کوچک و بزرگ در شهرهای مختلف آماده میزبانی از ده‌ها اجرا هستند؛ البته اگر آلودگی هوا اجازه دهد و سایه لغوهای تازه دوباره بر برنامه‌ها نیفتد. با وجود اینکه قیمت بلیت همچنان یکی از عوامل بازدارنده برای مخاطبان است، اما نگاهی کلی نشان می‌دهد که شرکت در کنسرت به تدریج از یک علاقه‌مندی عمومی فاصله گرفته و بیشتر تبدیل به فعالیتی طبقه‌محور شده است. تقویم کنسرت‌ها در نیمه دوم آذر ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که بیش از ۷۷ اجرا در شهرهای مختلف برنامه‌ریزی شده؛ هر چند این عدد، بسته به تمدید سانس‌ها یا لغو احتمالی، می‌تواند تغییر کند.

کدام خواننده‌ها پرکارترند؟

مرور جدول اجراهای نیمه دوم آذر نشان می‌دهد برخی چهره‌ها بیش از دیگران روی صحنه خواهند بود. «مسیح و آرش» با ۶ اجرا و «محسن ابراهیم‌زاده» با ۵ اجرا پرکارترین هنرمندان این بازه‌اند. پس از آن‌ها نام‌هایی چون مهرداد جم، گرشا رضایی، مجید رضوی و آرون افشار در فهرست پرتکرارها دیده می‌شود. همان‌طور که در ماه‌های گذشته نیز مشاهده شده، تمرکز اصلی این تقویم همچنان بر موسیقی پاپ است و سهم سایر سبک‌ها چندان قابل توجه نیست. اگرچه تنوع هنرمدان در ظاهر امیدوارکننده است، اما گستره واقعی مخاطبان این آثار در سطح کشور همچنان محدودتر از آن چیزی است که آمار اجراها نشان می‌دهد.

تهران یا شهرستان‌ها؛ کجاشلوغ‌تر است؟

تهران همچنان قطب اصلی کنسرت‌های نیمه دوم آذر است و ۱۹ اجرا را

در سالن‌هایی چون میلاد نمایشگاه و اسپیناس پالاس میزبانی می‌کند. با این حال شهرستان‌ها نیز سهم قابل توجهی دارند و نقش آن‌ها در برگزاری کنسرت‌ها پررنگ‌تر از گذشته شده است. شهرهایی مانند رشت، تبریز، کرج، بندرعباس و گرگان در رتبه‌های بعدی قرار دارند و نشان می‌دهند که موسیقی زنده کم‌کم از مرکز به پیرامون گسترش یافته است. از میان سالن‌ها، میلاد نمایشگاه بین‌المللی تهران با ۹ اجرا پرتردترین سالن این دوره است. پس از آن، تالار مرکزی رشت، اسپیناس پالاس تهران، همایش‌های خاوران تبریز و سالن‌های سیتی‌سنتر اصفهان در صدر فهرست میزبانان قرار می‌گیرند.

حاشیه مهم این روزها: آلودگی هوا و احتمال لغو

اگرچه آذرماه برای دوستداران موسیقی پر از اجراهای متنوع است، اما یک عامل مهم می‌تواند همه چیز را تحت‌تأثیر قرار دهد: آلودگی هوا. هفته گذشته چند برنامه فرهنگی از جمله چند کنسرت در تهران لغو یا جایه‌جا شد و دستور تعطیلی نیز صادر شد. ادامه این وضعیت می‌تواند روی اجرای نیمه دوم آذر نیز سایه بیندازد. هر چند اطلاعیه رسمی مبنی بر توقف کنسرت‌ها در کل کشور منتشر نشده، اما شرایط فعلی نشان می‌دهد که احتمال لغوهای ناگهانی نباید نادیده گرفته شود.

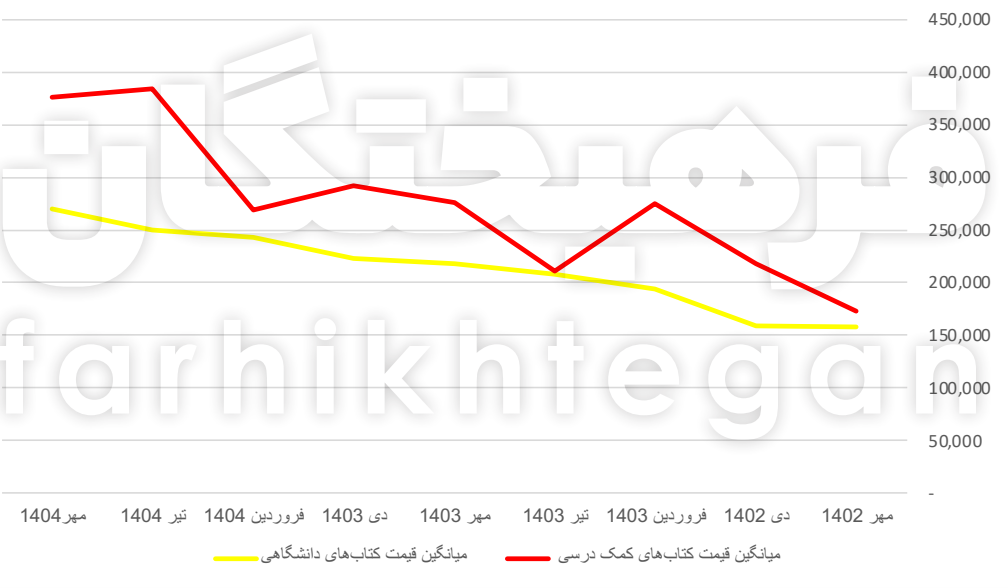
سالن‌ها آماده‌اند؛ مردم چقدر می‌توانند همراه شوند؟

تقویم کنسرت‌های نیمه دوم آذرماه نویدبخش است و نشان می‌دهد سرای پاییز هنوز جلوی رونق موسیقی زنده را نگرفته است. با این حال، کیفیت سالن‌ها، قیمت بلیت و شرایط جوی عواملی‌اند که تجربه مخاطب را می‌توانند تحت تأثیر قرار دهند. قیمت بلیت از حدود ۲۵۰ هزار تومان آغاز و تا دو میلیون تومان نیز ادامه پیدا می‌کند. با در نظر گرفتن میانگین حدود یک میلیون و ۱۲۵ هزار تومان، حضور یک خانواده چهار نفره در یک کنسرت استاندارد حدود چهار میلیون و ۵۰۰ هزار تومان هزینه دارد؛ رقمی که برای بخش زیادی از جامعه همچنان مانع جدی است. از سوی دیگر، کیفیت صوتی نامناسب برخی سالن‌ها، ازدحام بیش از حد یا آماده‌نبودن اجرایی برخی هنرمدان، همگی عواملی هستند که می‌توانند تجربه مخاطب را تحت تأثیر قرار دهند و میزان استقبال از کنسرت‌ها را تغییر دهند.

سومین ماه پاییز را با چه کنسرت‌هایی تمام کنیم				
نام خواننده	مکان	شهر	تاریخ اجرا	تعداد سانس
ازمان کرشاسبی	همایش‌های خاوران	تبریز	۱۶ آذر	۲
هوروش	سالن فدک	اردبیل	۱۶ آذر	۲
حمید عسکری	تالار فخرالدین اسعد گرگانی	گرگان	۱۶ آذر	۲
ناصر زینلی	هتل اسپیناس پالاس	تهران	۱۶ آذر	۲
گروه توان	سالن نمایشگاه بین‌المللی	قزوین	۱۶ آذر	۲
محسن ابراهیم‌زاده	تالار آریانا	بانه	۱۶ آذر	۱
مجید رضوی	سالن هلال احمر	زنجان	۱۶ و ۱۷ آذر	۲
آرون افشار	سالن سینما هلال	زاهدان	۱۷ آذر	۲
سامان جلیلی	سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی	تهران	۱۷ آذر	۲
محسن ابراهیم‌زاده	سالن فجر	سنندج	۱۷ آذر	۲
گرشا رضایی	سالن ورزشی شهدای دانش‌آموز	ایرکوه	۱۷ آذر	۲
علی عبدالملکی	تالار فخرالدین اسعد گرگانی	گرگان	۱۷ آذر	۲
سینا برومند	تالار مرکزی	رشت	۱۷ آذر	۱
سهراب پاکزاد	سالن پردیس تربیت‌معلم	یزد	۱۷ و ۱۸ آذر	۲
آرون افشار	سالن شهید آوینی	بندرعباس	۱۸ آذر	۲
محمد عزیزاده	تالار مرکزی	رشت	۱۸ آذر	۲
مهرداد جم	سالن میزبان	بابلسر	۱۸ آذر	۲
گروه سون	تالار فخرالدین اسعد گرگانی	گرگان	۱۸ آذر	۲
حمید عسکری	تالار مرکزی فرهنگ و هنر	کرمان	۱۸ آذر	۲
محسن ابراهیم‌زاده	تالار زمرد	قروه	۱۸ آذر	۱
گرشا رضایی	سالن سیتی‌سنتر	اصفهان	۱۸ آذر	۲
مسیح و آرش	پرستیز	اهواز	۱۸ و ۱۹ آذر	۲
آرمین زارعی	سالن میلاد	تهران	۱۸ و ۱۹ آذر	۲
محسن یگانه	هتل اسپیناس پالاس	تهران	۱۸ تا ۱۹ آذر	۲
رستاک حلاج	اریکه ایرانیان	تهران	۱۹ آذر	۲
وصال علوی	فرهنگسرای طوبی	بندرعباس	۲۰ آذر	۱
کنسرت د دان	تالار مرکزی	رشت	۲۰ آذر	۲
بابک جهانبخش	سالن سیتی‌سنتر	اصفهان	۲۰ آذر	۲
فرزاد فرزین	سالن هلال احمر	سمنان	۲۰ آذر	۲
علیرضا عصار	هتل اسپیناس پالاس	تهران	۲۰ آذر	۲
گروه توان	تالار حافظ	شیراز	۱۸ تا ۲۰ آذر	۲
معین زندی	هتل اسپیناس پالاس	تهران	۲۱ آذر	۲
مسعود صادقلو	تالار انتظار	کرمانشاه	۲۱ و ۲۲ آذر	۲
عرفان طهماسبی	سالن اریکه آریایی	امل	۱۸ تا ۲۱ آذر	۲
آرمین زارعی	سالن اریکه آریایی	امل	۲۲ و ۲۳ آذر	۲
مجید رضوی	تالار هتل مجلل دارپوش	بجنورد	۲۰ تا ۲۳ آذر	۲
محسن ابراهیم‌زاده	سالن اکومال	کرج	۲۳ آذر	۲
رضا صادقی	تالار لیان	بوشهر	۲۳ و ۲۴ آذر	۲
مسعود صادقلو	سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی	تهران	۲۴ آذر	۲
گرشا رضایی	سالن اکومال	کرج	۲۴ آذر	۲
مهرداد جم	مرکز همایش‌های خاوران	تبریز	۲۴ آذر	۲
وصال علوی	تالار مرکزی	رشت	۲۴ آذر	۱
محسن یگانه	هتل اسپیناس پالاس	تهران	۲۴ آذر	۲
هوروش	تالار مرکزی	رشت	۲۵ آذر	۲
آرش و مسیح	سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی	تهران	۲۵ آذر	۲
گروه لیان	سالن سینما قدس	سیرجان	۲۵ آذر	۲
میثم ابراهیمی	مجتمع فرهنگی درقؤل	درقؤل	۲۵ آذر	۱
آرش و مسیح	تالار وحدت ارشاد اسلامی	ارومیه	۲۶ آذر	۲
ایپرای شیدا (پرواز همای)	همایش‌های خاوران	تبریز	۲۶ آذر	۲
آرون افشار	سالن همایش خلیج فارس	شهریار	۲۶ آذر	۲
حامیم	هتل اسپیناس پالاس	تهران	۲۶ آذر	۲
اشوان	سالن امیرمهر اکسین	محمودآباد	۲۶ آذر	۲
سهراب پاکزاد	کنسرت هال پانوراما	کلارآباد	۲۶ آذر	۲
د دان	تالار شهید آوینی	بندرعباس	۲۶ و ۲۷ آذر	۲
مسیح و آرش	سالن اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی	سلماس	۲۷ آذر	۲
مهرداد جم	سالن VIP موسیقی	رشت	۲۷ آذر	۲
حمید عسکری	آملی‌تئاتر مجتمع پتروشیمی	تبریز	۲۷ آذر	۲
آرمین زارعی	سالن سینما سپهر	ساری	۲۷ و ۲۸ آذر	۲
سهراب پاکزاد	هتل اسپیناس پالاس	تهران	۲۸ آذر	۲
میثم ابراهیمی	سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی	تهران	۲۸ آذر	۲
امید حاجیلی	سالن خلیج فارس	شهریار	۲۸ آذر	۱
مسعود صادقلو	سالن اجتماعات کوثر	قزوین	۲۸ آذر	۲
اشوان	سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی	تهران	۲۹ آذر	۲
پرواز همای	سالن فدک	اردبیل	۲۹ آذر	۲
علیرضا عصار	تالار مرکزی	رشت	۲۹ آذر	۲
د دان	سالن هتل جهانگردی	لارستان	۲۹ آذر	۲
مسیح و آرش	تالار بزرگ رضا	نقده	۲۹ آذر	۱

جدول کامل این گزارش را در سایت «فرهیختگان آنلاین» بخوانید.

میانگین قیمت کتاب‌های دانشگاهی و کمک‌درسی از مهر ۱۴۰۲ تا مهر ۱۴۰۴

میانگین شمارگان کتاب‌های دانشگاهی و کمک‌درسی از مهر ۱۴۰۲ تا مهر ۱۴۰۴

